

Jussi ADLER OLSEN

WASHINGTONSKÝ DEKRET

KRIMIROMÁNHOST

JUSSI ADLER-OLSEN
WASHINGTONSKÝ DEKRET

Kriminální román

Jussi ADLER
OLSEN

**WASHINGTONSKÝ
DEKRET**

Brno 2014

Jussi Adler-Olsen: Washington Dekretet

Copyright © JP/Politikens Forlagshus,
København, 2010

Translation © Magdalena Jírková, 2014

Cover design © Wildes Blut, Atelier

für Gestaltung, Stephanie Weischer

using photographs from plainpicture/Arcangel

Cover picture © Prof. Dr. Jürgen Redelius

Czech edition © Host – vydavatelství, s. r. o., 2014

(elektronické vydání)

ISBN 978-80-7491-389-1 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7491-390-7 (Formát ePub)

ISBN 978-80-7491-391-4 (Formát MobiPocket)

Věnováno Elisabeth a Lennartu Saneovým
za jejich velké nasazení a neochvějnou důvěru

Parlamentní vývoj v knize *Washingtonský dekret* vychází z používání již zavedených prezidentských dekretů a z existence řady státních agentur a institucí, které mají mimo jiné za úkol zajistit uplatnění těchto dekretů ve výjimečných situacích. Bližší informace naleznete na konci knihy.

Na celém světě a zejména v novějších národech se k moci dostávají mladí muži: muži, kteří nejsou vázáni tradicemi minulosti; muži, kteří nejsou zaslepeni starým strachem, nenávistí a rivalitou; mladí muži, kteří se dokážou odpoutat od starých prohlášení, iluzí a podezření.

John F. Kennedy

Projev na celostátním sjezdu Demokratické strany,
poté co byl JFK nominován na prezidentského kandidáta,
Los Angeles, 15. června 1960

PŘEDMLUVA

Jestliže ve světových dějinách existuje něco, čím si člověk může být jistý, pak jedině to, že si nemůže být jistý ničím. Nic netrvá věčně a nic není nezničitelné. Ten, kdo byl včera hrdinou, je zítra darebákem a velké říše přicházejí a zase odcházejí. Všechno jsou éry. Fénická říše, římská říše, franská říše, osmanská říše a byzantská impéria, Egypt se svými faraony, kolébka demokracie Řecko. Všechny tyto světové mocnosti zmizely.

Někdy to trvá stovky let, jindy se to stane zničehonic.

Kdo by si kdy pomyslel, že jedna jediná událost z 11. září 2001 naprosto změní stabilitu světa? Kdo tušil, že jediný výstřel v Sarajevu spustí světovou válku s miliony obětí? Že se supervelmoc Sovětský svaz a celý východní blok tak rychle zhroutí? Že Adolf Hitler beztréstně vyvázne z povraždění velitelů SA během jediné noci v době míru? A kdo by při pomýšlení na stoletou válku, křížové výpravy a inkvizici předvídal, že hlavním tématem válek a světových konfliktů jednadvacátého století bude náboženství ve všech možných odstínech? Nebo že dvanáct karikatur dokáže sjednotit muslimský svět v hlubokém hněvu?

V roce 1975 Pol Potovi Rudí Khmérové týden po týdnu vyvražďovali obyvatele velkých měst a příšerná hrůzovláda se stala skutečností. Od té doby jsme všude na světě zažili podobné radikální převraty, které proběhly během týdnů či měsíců: v Indonésii, v Chomejního Íránu, v Jugoslávii s Miloševićem a Karadžičem, ve Rwandě, v Ugandě Idiho Amina. Lidé byli pronásledováni, deportováni, vyhlazováni a zákon a právo byly porušovány. Takzvané civilizované státy se podobným praktikám brání přijímáním všech dostupných demokratických prostředků: zákonodárstvím, právními předpisy, zákony a pravidly.

V Evropě hledáme mír prostřednictvím našeho společenství v Evropské unii, a proto je přirozené a moudré, že do svého středu zveme další nové státy. Jedná se o nejjistější cestu ke stabilitě v naší oblasti světa, jak se domnívají naši politici. Otázkou je, zda člověk nezapomíná, že budování takové supervelmoci s mírovými úmysly zároveň povede ke kulturnímu, vojenskému a ekonomickému rozmachu jiných supervelmocí. Rusko, Čína

a případně i nově založená budoucí konfederace arabských nebo muslimských států nebudou mít z tak široce expandující politiky EU žádné bezprostřední výhody.

George Washington, první prezident Spojených států, jednou řekl: „Důvěra v zemi platí jen potud, kam sahají její vlastní zájmy, a toto pravidlo nesmí žádný odpovědný státník nebo politik porušit.“ I navzdory těmto slovům a navzdory ponaučení ze světových dějin, že na žádném místě netrvá stabilita věčně, Washingtonovi následovníci v úřadě prezidenta opakovaně usilují o větší vliv USA při zajišťování takzvané světové stability. Mnoho utlačovaných národů a lidí tedy vůči Američanům cítí velký dluh a vděčnost. Ale v pozdějších letech tentýž národ zároveň prošel řadou ústavních změn, které sám Bílý dům nazývá největší restrukturalizací federální vlády od roku 1947. Dochází-li však k restrukturalizaci ústavního aparátu za nepříznivých okolností a je-li ve špatných rukou, může mít nepředvídatelné následky. Následky, které si lze snadno uvědomit v některých zemích, do nichž byli američtí vojáci v průběhu času vysláni, aby je zachránili.

Vytvořením ministerstva pro vnitřní bezpečnost, The Department of Homeland Security, se prezident George W. Bush zasloužil o sjednocení všech bezpečnostních aparátů v USA, které nyní spolupracují v rámci jednotné správy. Rozdíl mezi touto strukturou a podobnými bezpečnostními aparáty ve Stalinově Sovětském svazu a Hitlerově třetí říši je třeba hledat v tom, jak se ministerstvo bude chovat vůči občanům vlastní země. Ministerstvo bylo založeno po jedenáctém září a jeho hlavním cílem je bránit zemi proti cizím teroristům, zároveň však smí sledovat a kontrolovat i vlastní občany.

V tomto románu, *Washingtonském dekretu*, nastanou tak nešťastné okolnosti, že americký prezident nechtěně ztrácí zdravý úsudek a navzdory svým dobrým úmyslům ovlivní vývoj v zemi natolik, že se země nečekaně rychle ocitne ve stavu, kdy právě toto ministerstvo a dále Federální agentura pro zvládání krizí (FEMA) a ozbrojené složky mohou být zneužity a všechny ústavní bezpečnostní záruky přestávají platit.

V minulosti už se něco takového stalo a stane se to znovu. Někdy je člověk překvapený, jak rychle k tomu může dojít, ale tak už to s časovým faktorem bývá. Dokáže zafungovat velmi nenadále.

Můj otec byl lékař a teolog a jednou se doslechl o tom, jak byl jeden muž na invalidním vozíku ponořen do svaté vody v Lurdách a zažil zázrak. Zlomená noha, která se mu dlouho nehojila, náhle srostla a muž mohl odejít po svých. Vyléčení bylo považováno za velký zázrak, ale můj otec, který měl velmi střízlivý pohled na svět, se na to díval jinak.

„Co je zázračného na tom, že se nemocná noha zahojí?“ ptal se. „Ne, v tom žádný zázrak není. No ano! Člověk by se mohl pozastavit jedině nad tím, že to šlo tak rychle.“

Jussi Adler-Olsen

Nechť se práce ve veřejné správě stane důstojnou a zajímavou kariérou. A necht' každý muž i žena pracující ve vládních službách, bez ohledu na to kde a na jaké úrovni, může jednou hrdě a se ctí prohlásit: Tenkrát, když byl národ v nouzi, jsem pracoval ve vládě Spojených států.

John F. Kennedy

Proslov v Kongresu o stavu Unie, 29. ledna 1961

Malý Pete Bukowski už nejméně hodinu postával pod značkou na hlavní silnici číslo 460 uprostřed Wakefieldu a zíral na cestu směrem do Jarratu. Rodinný buick s opotřebenými tlumiči, kterému navíc unikal olej, býval vždycky slyšet na míle daleko, ale teď bylo všude, až na šumění suchého větříku a monotónní vrzání poutače u obchůdku Plantation Peanuts, ticho. Takže dnes tatínek nepřijede.

Chlapec zašťoural teniskou do šterku a snažil se nedat najevo zklamání. V minulosti už tady mnohokrát postával a věděl, že ještě přijde mnoho stejných dní, jako je ten dnešní, protože tak tomu bylo od chvíle, kdy jeho otec získal možnost přivýdělků přivazováním pravé nohy na smrt odsouzených k elektrickému křeslu v Greensvillském nápravném zařízení. Když měl otec práci hotovou a nastalo ráno, jeho služba byla u konce. Potom se vždy potkávali u krámku s arašídý a Pete dostal jednu z těch velkých modrých plechovek se směsí ořechů. Práce při popravách přinášela bonus a dny hojnosti, které v rodině vězeňského dozorce Bukovského nebyly příliš časté, takže děti pečlivě sledovaly, kdo bude popraven a kdy.

Ve městě se už dlouho žertovalo o tom, že z guvernéra Jansen se stává měkkota. Někteří ho považovali za příliš liberálního, ale hráči kanasty z Ivoru ho nazývali směšnou, zbabělou komunistickou sviní a Petův tatínek ho taky neměl rád. Když guvernér Jansen popravu odkládal, musela se rodina Bukovských obejít bez přivýdělku. A když vězeň nebyl popraven v předem stanovený čas, býval tatínek napětím celý bílý v obličejí ještě následující den. Podobné dny mu ubíraly na síle a všichni v domě byli našťvaní. Tatínek posílal guvernéra do pekel a lil do sebe jedno pivo značky Budweiser za druhým tak dlouho, dokud na Peta a jeho maminku nezačal křičet. Pete tyhle dny nenáviděl, a proto nenáviděl i guvernéra Jansen. Až budou příští volby, hlasy hráčů kanasty ani jeho tatínka určitě nezíská. A nedostane ani Petův, pokud se k tomu někdy naskytne šance.

Pete počítal těžké nákladáky jedoucí od Petersburgu a snažil se myslet na dny, které má před sebou. Večer se budou dívat

na televizní soutěž, což jeho tatínek miloval. Pořadu se účastnila jedna dívka, která věděla všechno. Říkali jí Doggie, tedy pejsek, a Pete pokaždé, když se ozvalo její jméno, vybuchl smíchy. Hlavně aby jí to dnes večer šlo a celou dobu správně odpovídala, potom tatínek nebude tolik pít.

Ještě jednou se zadíval směrem k severu a vydal se podél asfaltu pryč od obchodu s lahůdkami.

Příští poprava bude až za týden. Jde o někoho, kdo si nic jiného nezaslouží, říkali všichni. O jednoho z černých, kteří nikdy ničeho nelitují. O jednoho z těch, kterým už vypršel čas.

Tak dlouho si Pete dokáže na velkou plechovku se směsí ořechů počkat.

1) Téhož podzimu

I když jí bylo teprve čtrnáct let, Doggie už to bylo jasné.

Stejně jako má každá pohádka začátek, má také konec. A v jejím případě pohádka skončila tím nejhorším možným způsobem.

Všechno začalo, když kancelář guvernéra Jansena zaslala největší místní televizní stanici státu Virginia návrh na nový soutěžní pořad a počáteční kapitál na jeho rozjezd.

Jednalo se o zeměpisnou soutěž, do které byli pozváni všichni, kdo dokázali odpovědět na otázku, jak se jmenuje nejlidnatější čínské město. Místní stanice po pořadu hned skočila.

Když se kamery v televizním studiu konečně rozsvítily, stálo v něm osmačtyřicet účastníků, kteří prošli vyřazovacím kolem. A senzací byla přítomnost čtrnáctileté dívky mezi vyvolenými. Napětí se muselo udržovat po dobu čtyř týdnů, aby sponzor, Lethermanův pneuservis, a kancelář pro kampaň guvernéra Jansena za své peníze a nasazení z pořadu vytřískaly co nejvíc.

První dva díly se vysílaly odpoledne, ale potom se pořad přesunul do hlavního vysílacího času, což byla pro Lethermanův pneuservis neskutečná reklama. Po krátké době už nestíhal vyřizovat objednávky. Automobily stály v dílnách a padal na ně prach. Zákazníci byli nepřičetní. Tohle z akce získal Lethermanův pneuservis.

Mezitím se všechny noviny shodly na tom, že školačka s okouzlujícím úsměvem může vyhrát, a dobré tři čtvrtiny obyvatel státu Virginia zapomněly na ostatní kanály.

Byl to nový rekord. Soutěžní pořad *Okolo Velké čínské zdi* se stal oblíbenou lidovou zábavou. Ve dnech vysílání dramaticky stoupal prodej slaných brambůrků a podobných pochutin.

Takovéto záležitosti přiváděly lidi od televize k šílenství.

Téměř všichni v celém státě Virginia sázeli na výsledek. Každý měl svého favorita. Mnoho lidí upřednostňovalo šerifa jednoho z nejmenších okresů státu, jiní zase vnadnou blondýnu se silikonovým poprsím a štíhlými boky, ale většina hlasovala pro

dívku s velkými dolíčky ve tvářích, nejmladší účastníci soutěže Dorothy Curtisovou, zvanou též Doggie.

Byla rychlá, věděla toho víc než většina dospělých a uvolněně se smála odlehčujícími vtipům moderátora. Téměř vhaněla lidem slzy do očí a všichni dělali, co mohli, aby jim žádný díl neutekl a oni se dozvěděli, jestli dívenka vydrží až do hořkého konce.

Po třech týdnech a dalších třech dílech dostali virginští televizní diváci své tři vítěze – a jaké vítěze! Guvernér Jansen zářil jako hollywoodská hvězda, moderátorovi zdvojnásobili plat a noviny bláznily. Populárnější vítěze aby člověk pohledal. Tedy až na blondýnu, která vypadla v posledním kole, ale zase získala vlastní talk show, kde může předvádět své vnady.

První cenu vyhrála macatá černoška, Rosalie Leeová z New Yorku, která úplnou náhodou přijela do Virginie poprvé v životě, aby navštívila svou sestru Josefinu. Tahle Rosalie byla ohromující kus ženské, zuby měla jako perličky, hlasitě se smála a vrhala pohledy do publika. Navíc jako málokdo dokázala sedět a vychutnávat si odpovědi, takže přiváděla lidi k nepřičetnosti. Ale nakonec vyhrála.

Jen o bod za ní zaostal T. Perkins. Nevýrazný, ale milý šerif jednoho z nejmenších okresů v severozápadní části státu, který vypadal trochu jako albín. Kdysi dávno na sebe upozornil jako jeden z nejlepších hráčů šipek ve státě. A nakonec, na krásném třetím místě, se umístila Doggie Curtisová, dívka s dolíčky ve tvářích. Jaký úspěch! Ne, vítězové nemohli být populárnější a rozdílnější a všechny zúčastněné strany byly spokojené. Jak by se jakákoli skupina obyvatelstva mohla díky těmto třem cítit ostrčená? To prostě nebylo možné.

Tři šťastní vítězové, Rosalie Leeová, T. Perkins a Doggie nebyli připraveni na to, co je čeká, když v přímém přenosu přebírali dosud tajné odměny. Vedle různě vysoké částky v hotovosti nezažijí tihle tři nic menšího než cestu na druhý konec zeměkoule.

Hlavně pro Doggie šlo o něco nepochopitelného. Spolu s gubernérem Jansenem a jeho štábem pojedou do Číny. Navštíví tuto uzavřenou zemi a všechno budou mít hrazené.

Doggie se červenala pýchou. Dvacet dní budou projíždět zemí společně s oficiální čínskou delegací.

Znělo to jako pohádka.

Následujícího dne psaly místní noviny, že se jednalo o skvělé PR představení, a uznale tomu příkyvovali dokonce i Jansenovi odpůrci a lidé z celostátních televizních stanic. Guvernér Jansen dokázal vždy ze všeho vytřískat to nejlepší a nyní to opět naprosto jasně předvedl.

Doggin otec byl na chytrou hlavu své dcery pyšný, ale její výhra ho nepotěšila. Byl republikán, navíc vysoce radikální, a demokratu Bruce Jansena, za nímž stálo staré rodinné jmění, upřímně nenáviděl. „Jansen je hajzl,“ řval. „Takové PR akce, která má pomoci zatracenému nevěrohodnému demokratovi k vzestupu na politickém žebříčku, se účastnit nebudeš!“ Proto Doggie výlet zakázal a její matka ho musela hodně přitlačit ke zdi, aby dceru nakonec přece jen pustil.

Osud tomu chtěl, že to byla jejich poslední hádka, kterou Doggie slyšela. O pouhých pět měsíců později se její rodiče po těžkém boji o peníze a rodičovská práva rozvedli. Doggie zůstala s matkou a místo otcova příjmení teď používala matčino jméno za svobodna.

Její otec měl svým způsobem pravdu. Celé to byla PR akce, ale co? Guvernér Jansen byl šikovný. Ze tří obyčejných lidí udělal miláčky celé země a jejich prostřednictvím pozval všech sedm milionů obyvatel Virginie na výlet do tajuplné země. Všude se o tom mluvilo, takže Jansenovi se opravdu podařilo dostat do hledáčku médií. Psaly o tom školní noviny, časopisy pro ženy, ba dokonce i otcův smrtelně nudný hotelový a restaurační občasník. A všichni chtěli mluvit s Doggie. Ve Virginii vycházely čtyřiatřicately noviny, z nichž jednadvacately ji kontaktovaly s nabídkou, že s ní udělají rozhovor nebo jí zaplatí za otištění jejich deníkových zápisků. S nejlepší nabídkou přišly noviny *Virginia Pilot*, které také pořídily sto jejích fotografií na verandě matčína domu.

Ano, PR akce se skutečně vydařila. Guvernér Jansen si dokázal získat srdce všech jedním jednoduchým objetím, ovšem

měl i druhou tvář. Možná byl vypočítavý, avšak žádný gauner to nebyl. Byl prostě fantastický.

Doggie s bušícím srdcem mávala na rozloučenou. Stála na slunci a dívala se na schůdky do letadla, zářícího odraženým světlem. Už byla v Mexiku, v Puerto Ricu a minimálně ve dvaceti amerických státech, ale dosud nikdy neletěla něčím tak velikým a děsivým.

Když došla ke svému místu uprostřed, šerif T. Perkins s těžkými víčky už seděl u okénka a pozlacenou šipkou si čistil nehty. O několik vteřin později k ní přišla guvernérova manželka Carroll Jansenová a poplácala ji po tváři. „Jsi opravdu šikovná holka, Doggie,“ řekla. „To je úžasné, žeš vyhrála třetí místo, opravdu skvělé. My dvě si to spolu užijeme.“ Pokývala hlavou doprava i doleva a potom se uvelebila na své místo o několik řad vpředu. Seděla mezi svým manželem a jeho nepostradatelnou pravou rukou, Thomasem Sunderlandem.

Vtom se přihrnula Rosalie Leeová. Srdečně pozdravila a usedla se, přičemž částí svého obrovského černého těla zabrala polovinu Doggiina místa. Vybálila ohromný papírový sáček, ve kterém měla kokakolu, sušenky a sladké tyčinky téměř všech druhů. Bez okolků začala všem kolem sebe nabízet ze svého pokladu. Stejně to bývalo i v televizních studiích. Ve společnosti Rosalie Leeové nesmělo nikomu nic chybět.

Pustila se do přežvykování přinesených laskomin a bavila Doggie vyprávěním o New Yorku, o svém malém bytě v Bronxu a třech malých roztomilých synech. Rychlým pohybem roztrhla sáček s dalšími pochoutkami a s hurónským smíchem dokončila historku o tom, jak svého hulvátského manžela vykopala z bytu zadkem napřed.

Když se hlasitě chechtala, šerif T. Perkins se částečně probudil a zmateně zíral kolem sebe. Byl to trpělivý muž, občas upadl do spánku a moc toho nenamluvil. Ze všech tří vítězů byl bezpochyby nejchytřejší. I když Rosalie Leeová mohla svým způsobem dělat dojem prostoduché a omezené ženy, člověk ji nesměl soudit jen podle vzhledu. Její mozek dokázal během okamžiku přeradit a ona pak ostatním ukázala záda. Takhle to předvedla většině soutěžících.